

ÁRJEGYZÉKE

azon

legújabb magyar könyveknek,

melyek

HECKENAST GUSZTAV

kiadó-hivatalában Pesten,

egyetem-utca 4-ik szám alatt megjelentek, és minden könyvkereskedésben kaphatók:

Litkay, Margit. Nyolczadrét (219 lap). Borítékba fűzve ára 1 ft. 50 kr.

Jókai M. Szélsend alatt. Elbeszélések. Két kötet. 8-r. (210, 164 lap.) 2 ft.

Dalmady Győző. Szerelem. Köttemények. 16-rét. (240 lap.) Borítékba fűzve 1 ft. 60 kr. Diszkötésben 2 ft.

Remek-írók. Gyémánt-kiadás.

VIII. Kölesy Ferencz versei. — A szerző arcképével.
IX—X. Zrínyi Miklós, Szigeti veszedelme. — A költő arcképével.
Ára egy-egy kötetnek 70 kr.

Jósika Julia. Pályavezető. Jó tanácsok világba lépő fiatal leányok számára. Kis nyolczadrét. (432 lap.) Borítékba fűzve 2 ft.

A magyar ember könyvtára. Pákh Albert, a Vasárnapi Ujság szerkesztője felügyelete alatt. I. kötet. Előfizetési ár 4 kötetre 2 ft., postán bérmentesen küldve 2 ft. 50 kr.

Nemzeti színház. Kiadja Toldy István.

I. kötet: Beldi Pál. A gróf Teleki-féle alapítványból száz arany pályadíjjal jutalmazott eredeti szomorújáték 5 felvonásban. Irta Szigligeti Ede 8-rét. (179 lap.)
II. kötet: A jó barátok. Színmű 4 felvonásban. Irta Sardou Viktor. Fordította Szerdahelyi Kálmán. 8-rét. (171 lap.)
Ára egy-egy kötetnek 80 kr.

Jósika Miklós. A két mostoha. Történelmi regény. Két kötet. Kis 8-rét (234, 253 lap) fűzve 2 ft.

Jókai Mór. Felfordult világ. Két rész egy kötetben. Kis 8-rét. (180, 116 lap) fűzve 1 ft. 50 kr.

Jósika Julia. Való és költött. Novellák és vázlatok gyűjteménye. Három kötet. K-8-r. (230, 222, 207 l.) fűzve 3 ft.

Katona József. Bánk bán. (Remekírók VII.) Dráma öt szakaszban. Gyémántkiadás. 242 lap. A szerző arcképével. Fűzve 70 kr. Diszkötésben 1 ft.

Tompa M. Regék és népregek. Külön kiadás. — Diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Első Napoleon császár élete. A leghitelesebb kuttók után. Czimképes harmadik kiadás. Kis 8-rét. (504 lap) fűzve 2 ft. Diszkötésben 3 ft.

Irodalmi kincstár. Gyémánt-kiadás.

V—VI. Külföldi irodalom. Magyar költők műfordításai külföldi remekírókból.
VII. Emlékkönyv. A legjelesebb magyar költők szemzenszedett mondatai.
VIII. Epigrammák.
Ára egy fűzetnek fűzve 70 krajczár. Diszkötésben 1 ft.

Szász K. A vers-szaválás elméleti és gyakorlati kézikönyve. 8-rét. (316 lap) fűzve 1 ft.

Asbóth Lajos emlékiratai az 1848-ki és 1849-ki magyarországi hadjáratból. Második kiadás. Két kötet. 8-rét. (I. 288, II. 160 lap.) Borítékba fűzve ára 3 ft.

Jósika Miklós munkái, új folyam. 52 kötet. Egy-egy kötet 80 kr.

1—4. Jó a tatar. Regény. Négy kötetben. (192, 170, 193, 184 lap, 8-rét) fűzve 3 ft. 20 kr.

5—6. Pygmalion, vagy egy magyar család Párisban. Két kötet. (232, 208 lap 8-rét) fűzve 1 ft. 60 kr.

7—10. Régebb, és újabb novellák. Négy kötet. (231, 243, 242, 247 lap, 8-rét) fűzve 3 ft. 20 kr.

11—13. A tudós leánya. Három kötet. (I. 279, 248, 250 l., 8-rét) fűzve 2 ft. 40 kr.

14—16. A gordiusi csomó. Regény. Három kötetben (224, 220, 196 lap) fűzve 2 ft. 40 kr.

17—19. Regényes képletek. Három kötet. (223, 240, 212) fűzve 2 ft. 40 kr.

20—22. A rejtett seb. Regény. 3 kötet. (207, 191, 220 l., 8-r.) fűzve 2 ft. 40 kr.

23. Egy kétemeletes ház Pesten. Novella egy kötetben. Nyolczadrét. (195 lap) fűzve 80 kr.

24—26. A szegedi boszorkányok. Regény. Három kötet. 8-rét (213, 208, 184 l.) fűzve 2 ft. 40 kr.

Figyelmeztetés a t. cz. vidéki közönség számára, különösen oly helyekre nézve, a hol könyvkereskedés nincsen. — Megrendelések a fennhírdetett könyvekre egyenesen a fennevezett kiadó-hivatalhoz intézhetők, a mely a szétküldést pontosan posta-uton eszközölné, és pedig azon esetben, ha a megrendelt könyvek összege legalább 2 ftot tesz, bérmentesen. Az illető összeg vagy előre beküldendő a kiadó-hivatalhoz, vagy a könyvek átvételkor a posta-hivatalnak kifizetendő.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatala.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomtatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4-ik szám alatt Pesten 1863.

24-ik szám.

Tizedik évi folyam.

Előfizetési feltételek 1863-ik évre:

a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt, postán küldve vagy Buda-Pesten házhoz hordva:

Egész évre (január—december) 10 ft.

Fél évre (január—június) 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság:

Egész évre (január—december) 6 ft.

Egész évre (január—december) 6 ft.

Fél évre (január—június) 3 ft.

Fél évre (január—június) 3 ft.

Kazinczy laka és emléke Széphalmon.

Nyelvében él a nemzet, — mondja a tapasztalás, s hogy nyelvünk újja teremője, megváltozta Kazinczy volt, kell-e mondanunk? Négy évvel ezelőtt, midőn az ország Kazinczy nagy nevével viszhangozt, tudta ezt mindenki, s az unokák, nagyapáik mulasztását helyrehozva, hatvan ezer forintot hordtak össze idegen kézen levő szent földünknek, Széphalmonnak visszaváltására, hol Kazinczy élt, küzdött és pihen.

A magyar-nak még nincs Pantheonja, hol nemzete nagyjainak hamvait együtt tisztelhetné, de meglesz azon vigasztalása, hogy ha a nagyok legnagyobbjának, Kazinczynak sírjához zárandokol, legalább saját földére lép, s díszes csarnokot talál annak kevés-e ezelőtt pusztá, elhagyatott lak-helyén.

Az ügy vezetését a magyar Akadémia vállalta magára, s míg a begyűlt összeg egy részéből nagy Kazinczynak szegény sorssal küzdő unokáit évi segélylyel gyámolítja; a másik rész a széphalmi birtok megvételére s a lak és sírkő feldíszítésére van határoza.

E dícsarnok rajzát mutatjuk be most olvasóinknak, melynek tervét Ybl építész készítette; s az ügy mostani állásáról fölvilágosításul közöljük azon terjedelmes ismer-

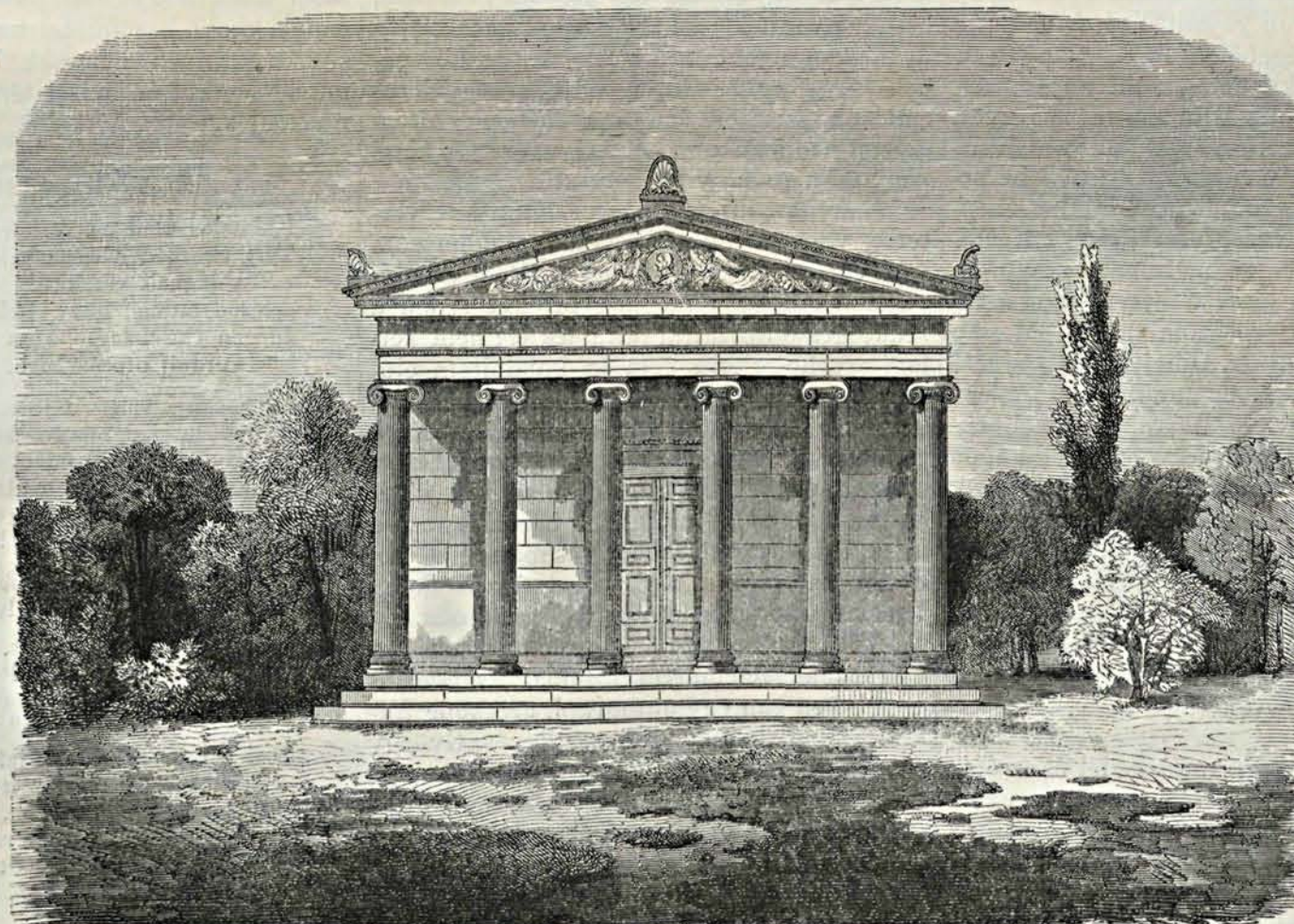
tést, melyet avatott tollal Matolay Viktor irt, s a „Felvidék“ hasábjain közölt:

„Az akadémiai elnök ur megkeresése folytán megyénk néhány buzgó fia, kissé szövevényes jogi nehézségek, s más nem csekély akadályok megoldása s leküzdése után, a széphalmi kis birtokot terheitől megszabadítá, s a nemzet köztulajdonnál megszerzé. A Széphalmon tenendő újítások s építések ügyében pedig ugyanazon időben, de mások

rontva látjuk azt, s csak két szobát belőle meghagyva, nem tudjuk azt sem, miért történt ez? azt sem, mi fog ezután történni?

Legtöbben azt ohajtottuk, hogy halhatlan Kazinczynak laka, melyet a nagy küzdő annyiban be nem végezhetett, hogy annak sem a külső csint, sem a belső elrendezést meg nem adhatta, akként végeztessek be, a mint azt ő maga szándékozott bevégezni. Mondhatnék itt melegebb szavakat ezen esz-

mének védelmére, hogy a nemzet oly sokkal tartozott Kazinczynak, ki mindenét, még a maga s családja jóllétét is a nemzetnek áldozta fel, s hogy tartozását ez legillőbben azzal róhatta volna le, hogy unokáit segélyezze, s hogy ezenkívül lakát úgy fejezze be, mint ezt ő maga szándékozott, s így lett volna Kazinczy emléke legtermészetesebben és legszébben megörökítve. De most már erről szólni késő, mert a lak minden egyéb

Kazinczy F. dícsarnoka Széphalmon. — [Ybl M. terve szerint.]

által kezdett intézkedni az akadémiai elnök gróf ur, az ekkori intézkedések azonban később másoknak adtak helyet.

Mióta ez ügyben az első lépések történtek, majd három év telt el már, s nemcsak a nagy közönség, de mi zempléniek is, kik ez alatt egy ideig a széphalmi lakot úgy láttuk állani, mint azelőtt, fél év óta pedig le-

része lebontatott, csupán a nagy hazafi író s alvószobája hagyattak meg. Úgy értesültem, s láttam is, miszerint a falak nem voltak eléggé szilárdak arra, hogy egy új tetőt melyre hitem szerint is szükség volt, elbírhattak volna, s azt is tudom, miszerint a begyűlt alaptól a birtokot megszerezni, minden tekintetben rendezni, hogy jövedel-

* E tárgyra vonatkozó egyéb művek: Katona Mihály: Természeti földleírás. Pest, 1824. 8. 115–121. l. – Komáromi Romenlekek, szerk. Beöthy László. Pest, 1851. 22–23. l. Beöthy Zsigmond közlése. – Rév-Komáromi agyagmásvány 10-ik programja. 1860. 4. 8. – 12. lapon. Sály Ágostuz sz. Benedek rendelt tázsa közele. – A magyar természet-tudományi társulat közlönye. 1860. Pest. Szerk. Szabó József. 171–181. lap. Jeteles L. Henrik kassai tanár czikke. – Tóth Lőrinc és Jókai Mór ezen két jelesn. szilvővárósról megemlékezésén, az első „Aranyhajú Lenke” című szép novellájában, mely az Atheneumnak jelent meg, másik péld. „Elátkozott család” című regényben eseteklen ezen vésznapokat.

eső záporral omlott, oly félelmes zúgással, mintha mennydörgött volna, vagy legnagyobb ágyukból egész útegek süttettek volna el, — délről északnak jött, s egy percig tartó mozgás renditette meg a földet, mely már apr. 21-én esti 9 órakor kis rázkódással, s az erre következett 8 ismételt földlökéssel jelentette volt magát előre. — Nemely ház egészen összedőlt, a többinek vagy kénye esett le, vagy falai repedeztek meg; szóval, egy ház sem maradt sérelem nélkül; mindnyájan a mezőre siettek, éltek szabadtársa végett, mikor ezen tudósítást írom (Péczely szavai a Hirmondó 1783. 34-ik levelében) 10 órakor már 12-szer való indulást olvasának. Későbbi ápril 26-diki tudósítás szerint: még a föld teljességgel meg nem állapodott. A vár sok ezernyi kárt szenvedett, a városban levő jelesebb épületek megrontattak, a házaknak falai ledőledeztek; annyi boldogoknak mondják magukat a lakosok, hogy emberi haláltól az Isten kegyesen megmentette őket. Már újra megint 9-szer éreztetett a föld megindulni, noha nem oly erősen mint ápril 22-én. A földindulásnak ezen következtetést látjuk: valamely kénköves, sárga és kékellő materiát, mely a föld gyomrából felvetetett, és valamely fővényt, melyhez hasonló az elvett nem láttunk, a kutak, melyek 50 ölnyi mélységűek is, közönséges fővénytel, melyet a megindult föld kihányott, betöltek, de azon fővény egynehány óra múlva elnyellett, elveszett, a kutak pedig kinyitáltak. A közel levő térségeken és szántó földek helyely helyely oly nagy nyílások lettek, hogy egy ló is bele eshetnék. A körüllevő faluk sem maradtak kár nélkül. (Hirmondó. 1783. 36-dik Level. 284. lap.)

A jelen földrengés a várat, melyet még a múlt rázkódás igen megviselt, tökéletesen romba dönté, úgy, hogy több katonaságtól nem is szálatott meg 1808-ig; a felvételtől hasznavehetetlennek nyilvánítván, mint ilyen, területe a városi lakosok közt 1784-ben elárvereltetett; később sánczaiban kukorica, bástyáin zab s más gabonane-mek termeltettek. (Holcsey: Körületekintés a komáromi várbán. Széplít. Ajándék-ban Pest 1821. 179. l.) — Máj. 5-dikén kelt tudósítás — a Hirmondóban — többi közt ezeket jegyzé fel: „A föld még most sem állapodott meg, hanem majd naponként ingadoz. Azért is a lakosok legtöbben csak fél szemmel alusznak maguk vagy mások házaiban. A katonaságja szomszéd falukba költözött; egynehány nap múlva holmi valóját is elhordja.“

(Vége következik.)

Bártfa város és a bártfai fürdő.

Ki ne ismerné a régi s nagy hírű bártfai fürdőt, legalább nevére? Ez a magyar s lengyel betegek és mulatni vágyók hazánkbeli Mekkája volt már akkor is, midőn más, most nagy hírű fürdőintézetek, még nevékről is alig voltak ismerve orvosi közönségünk előtt.

Hogy e fürdő e század negyedik évtizedének a végén s az ötödik elején meg nem érdemelt hanyatlásnak indult, annak a magyar és lengyel megváltozott politikai viszonyok, továbbá a hazánkban még nem annyira divatozó hirdetések elmulasztása (hajdan csak a meggyógyult beteg s nem a lapok hirdették a fürdőt szűk körökben), más fürdőkhez való vasutakoni könnyebb juthatás, végre hazánk sok uri betegének azon viskete-

sége, hogy külföldön drága pénzen vegye meg azt, mit itthon talán jobban és ócsábban kaphat, voltak szomorú okai.

A lefolyt évtized második felében e fürdőintézet phoenixként kezdett romjaiból, melyekbe egyrészt az orosz hadsereg, másrészt tűz döntötte, lassankint emelkedni; s ezen újjászülését három évvel ezelőtt érte el tetőpontját, midőn három tekintélyes sárosmegyei uri földbirtokos, u. m. Dessewffy Albert, Bánó Miklós és b. Kloch urak e fürdőt sz. k. Bártfa városától, mint e fürdő tulajdonosától inkább e hazai intézet emelése tekintetéből, mint hasznosulásból, 8 évre bérbe vették.

Azóta a szebbnél szebb paloták, melyek kényelem tekintetében minden igénynek megfelelnek, nagyvárosi gyorsasággal állítottak elő. A fürdőintézetekhez szorosan tartozó gyógyszerközként részint kijavítottak, részint megszerzettek. Az ásványviznek az orvosok tájékozására elkerülhetlenül szükséges új vegyelemzése eszközöltetett; szóval, megtétetett minden, mi arra szükséges volt, hogy e fürdőintézet megérdemelt régi jó hírét visszanyerje, s hazánk, sőt a külföld hasonló természetű vizeivel és fürdőintézeteivel is kiállja a versenyt. — E fürdőhelyre most Kassáról (a meddig gőzkocsi jár) részint postán, részint magán gyorskocsin 10—12 óra alatt juthatni. Bártfa városától fél órányi távolságra esik.

Van benne a városi tisztviselői lakon, nyilvános termeken s kávéházakon kívül 44 legna-

bebizonyítására beérték azzal, hogy a híres *Pyromont* és *Spaa* forrásaival nagyon rokon szerkezetűnek és hatásúnak hirdették.

Azonban az újabb kimutatásokból láthatni, itt más hatalmas tényezők is vannak, melyek e vizet fontossá, s más nem csupán egyszerű vasas vizekkel egyenjogúvá teszik. Vas, és ennek osz-lékonyosságát elősegítő nagy mennyiségű szénasavas tartalmára nézve kiállja a bártfai viz sok híres vasas vízzel a versenyt, ámbar újabb időkben azok sorából kihagyatott, minthogy vasas viznek olyat neveznek, melyben a többi alkotórész jelentékeny orvosi szerepet nem visel.

Kivevén Parádót, (?) Előpatakot és Buziást, az ismert vasas vizek királyait, a többiek Bártfát nem sokkal mulják fölül; sőt ellenkezőleg, hogy a bártfai viz számos más nagyhirű vasas vizen túlsze-

De nemcsak a hazai vizek közt kitűnő helyet foglal el a bártfai e tekintetben, hanem a legkeresettebb külföldiekkel is versenye szállhat.

A fürdőintézet gyógyszerközeihez a szükség-

hez mérve megleltetett a hideg ásványvizen kívül tartoznak még: kitűnő juhasvó az 1/4 órányira a fürdőtől fekvő Hosszúrétől; ingyen használható testgyakorlati készülékek; egy közönséges régi s két újabb, fölülől, oldalról s alulról jövő vizu-gárral ellátott hidegvíz-zuhany; külön méhzuhan-y; a keresettebb ásványvizek kereskedése, s két gyógyszer-tár a városban.

1861-ben a fürdővendégek névsora szerint volt összesen 479 vendég; ezekből magyarországi 264, galliciai és orosz-lengyelországi 214, bécsi 1. A magyarországiak közül 188, cseléd 76; a galliciai s lengyelországiak közül 178, cseléd 36. A vett ásvány-vizfürdő száma 6596, s ezt a 367 vendég-re (a cseléd-séget nem számítva) fölösztva, egyre 179. fürdő esik. Hideg édes vízi zuhany használtatott 912-er; azon-ban e szám nagy része egészségekre esik. A betegségeknek, is; s a bajnak, mely közeledik, csüggettség nélkül szemébe nézni, ez, nézetünk szerint, az első feladat. Az isteni gondviselés után, mely a csapások között sem vonja vissza egyik áldó kezét, a magunk erélyébe s higgadt férfias küzdelmünkbe kell vetnünk bizodalunkat.

Szükségesnek tartjuk ezeknél fogva, a haza különböző részeiből hozzánk érkező szomorú tudósításokat egymás mellé állítani, hogy hiú képét bírjuk a viszonyoknak, s hogy a magyar gazdálkodás évkönyveiben hallatlan sanyarságu állapotok emléke a későbbi idők számára is fennmaradjon.

H. Nánás, jun. 2. Szomorú helyzetben vagyunk, olyanban, minőre még városunk elagott vénei sem emlékeznek. — A lefolyt tavaszi hónapok minden eső nélkül tüntek el; az ég csatornái mintha bezáródnak volna felettünk, hogy a föld a legparányibb nedvessége is elapadjon, — vetéseink többnyire kiszáradtak, semmivé lettek elanyyira, hogy némely részét a kasza sem bírván összehordani — takarmányként sem használható másképp, mint ha a földjén jószággal leéttetik. Kaszálók, legelőkn, sehol egy fűszál. Csorda, gulya még május havában beszorult, a mintegy 18,000 holdat tevő legelőn nem találván egy harapásnyi táplálékot. A birkák az éhség miatt rakásra hullnak, s többnyire eláztatlanul a szabadban hagyatnak, a mi egészségi szempontból nem

még maig is fennálló régi bitó (vesztőhely) rajzát. E rajzok is kitűntették a város régiségét, s ezt még inkább tanúsítja jelen képünk, mely Bártfa főpiacát s rajta az ós városházat mutatja. Mind-megannyi tiszteletré méltó régiségek, mikre oly ritkán akadunk hazánkban különösen alsóbb vidéki városainban, hol a török-tatár hadak pusztításai alig hagyának fenn a mai nemzedéknek egy-egy emlékre méltó épület-maradványt.

Sárosmegyének ezen egyik sz. kir. városa hazánk történetében gyakran igen fontos szerepet játszott s a legrégibb időkől fogva királyaink különös figyelmében s kegyében részesült. Eperjeshez 5, Kassához 9 mérföldnyi távolságban fekszik, közel a lengyel határszélhez. Némelyek nevét így is írják: *Bárdfa*; annyi bizonyos, hogy a város czimereiben három *bárd* látható. Régi reveszetességet az újabb időkben nagy mértékben elveszté s legnagyobb érdekét most is nagyhirű fürdőjéről nyeri, mely most évről évre újra emelkedik.

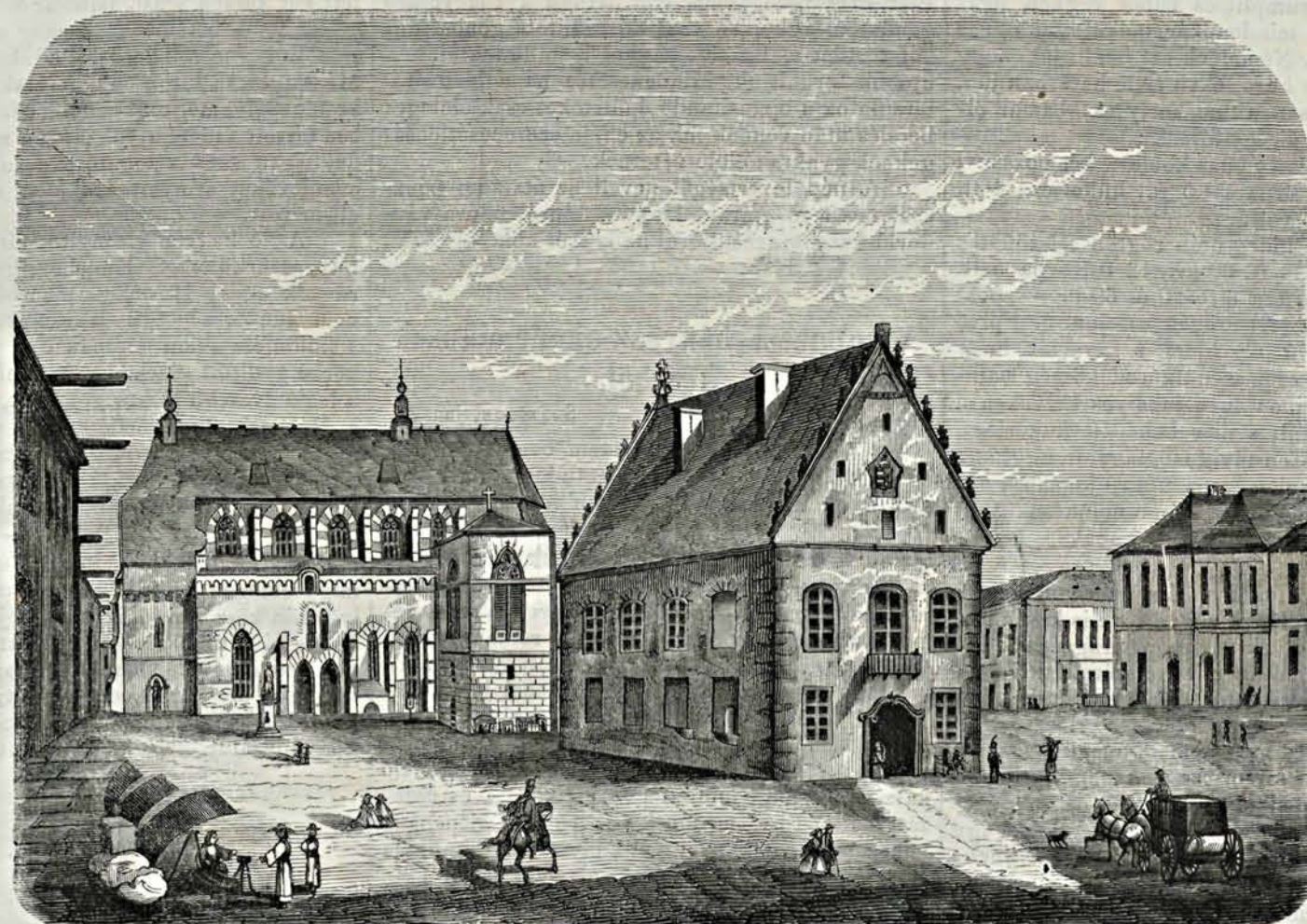
Gazdasági szomorú állapotok a vidéken.

Napról napra szomorubb hírek érkeznak az ország különböző részeiből, melyek a gazda reményeinek teljes meghiusulását szomorúan hirdetik, s az ós idők óta ismert magyar „Kánahán“ földét siralom völgyeként tüntetik fel. — Távol vagyunk azon hittől, hogy a pártatlan mostohaságu időjárás szomorú következményeit panaszos jajgatásokkal volna illő elhárítani, s e részben az ugys alapos aggodalmakat még tulajdonságos színezéssel nevelni nem akarjuk: de mégis szükségnek tartjuk, a helyzetet a maga egész valóságában ismer-ni, hogy megtaláltsassék annak orvossága is; s a bajnak, mely közeledik, csüggettség nélkül szemébe nézni, ez, nézetünk szerint, az első feladat. Az isteni gondviselés után, mely a csapások között sem vonja vissza egyik áldó kezét, a magunk erélyébe s higgadt férfias küzdelmünkbe kell vetnünk bizodalunkat.

Járás volt nálunk — de még akkor volt harmadévi gabonánk, s nem voltunk olyan szegények mint jelenben, azonban most se pénzünk, se búzánk, s még borunk se legyen?

Még nem tudom, egyetemes volt-e a fagy; ha igen, akkor Kis-Körös, Vadkert és Keczel, lenn a nagy rónán szintén megszilk pusztítását, — mert a mi selti, ugynevezett *hegyünknek* a legalsóbb völgye is pár öllel magasabban fekszik az ó rónájoknál. Imádkozunk, hogy ne lett legyen e szokatlan fagy általános, mert a magyar ember, ha egy kis bora van, darabka kenyér és szalonna mellett is kitel — ha megszorítják; de ha bora sincs — ugyse géljen, még bajba keveredik. — *Válkai Imre.*

P. Kőcs, jun. 4. A Tisza-Füredhez tartozó leginkább hasznosbérlek által kezelt tizennyolcezer holdból álló Kőcspusztán a hortobágyi pusztá nyugati oldalával egyetemben, az idén a föld soha nemeg azhatván, már minden tönkre jutott: ősi vetéseink, előbb a kárteknő bogarak milliárdjai által rongáltattak, — később pedig lesültek; a jókori tavaszok ujynyi aprók és olyanok, mintha megpörkölték volna, a későbbiek pedig ki sem keltek. Legelő és kaszálókn gyökerökig kiszáradtak, barmaink az éhség és erőtlenség miatt már rég óta omladoznak össze, most még az elszült vetéseken valahogy csak tengődnek, de hogy később mi lesz velők? az Isten tudja.

■ Bártfa város piaca. — (Myszkowsky Gy. rajza után.)

Hasonló szárazságban sinlódik körülöttünk T. Füred, Egyek, Nagy Ivány, T. Órs, Igar, Szőlő, Szent-Imre, Ders, Abádszalók, Bura, Roff, Tiszabé, Kenderes és a Nagy-Kunság, azon különbséggel, hogy a Tisza mellett fekvő községeknek, a mentesített tiszaréteken is levén itt-ott vetéseik, — minthogy azon rész a nedvességet jobban tartja, s ott az apróbb esők is jobban nevelnek: azoknak kenyérök is több lesz; egyébiránt az is mind oly kevés, hogy ha Isten esővel rajtunk nem könyörül és kukorica-vagy krumpli-terméséből nem ad táplálékot e szerencsétlen és pénztelen vidéknek, vagy ha magasabb intézkedés nem fog adó-elengedés, és élelmi cikkek gyámolításával ezekhez járulni, sok család az éhhalálnak lesz martaléka, annnyival inkább, mivel e vidéken már a múlt évben sem volt kielégítő termés; sőt ritka gazda az itt, a ki pénzen nem élt, másfelől pedig, ez a vonal volt az, hol a marhavész csak félévvel is ezelőtt legjobban dühöngött, és pusztított.

E terhes csapásokhoz járul, fájdalom, még az is, hogy a katonai executio terhet és költségeit szintén rájuk mérte a kíméletlen sors.

A rendkívüli csapást mindenki érzi, de leginkább kihat az a gazdálkodókra, különösen pedig a haszonbérlekre, mert azok között sokan fognak találkozni, kik egész életükben véres verejtékekkel szerzett vagyonukat most, a midőn itt egy darab

anya - birka ára egy forint, egy fias ténéné tizenöt husz forint, egy pár ökör negyven ötven forint, egy ló bőre ára, — öörkre el fogják vesztetni.

Ohajtandó volna, hogy a földtulajdonosok, kik a haszonbérből biztos jövődelmet huznak, e rendkívüli szükség-et tekintve, tehetetlen bérlelőkkel könyörölésen bannának, mert különben ezek lesznek az első, kiknek kezébe e mostoha idő kol-dus botot ad. — *Csurilla János.*

Makó (Csánadmegye), jun. 5. Szomorú színe

van a gabonatermő szép alföld egy részének. Csánád, Csongrád, Békés és Torontál megyékben összesen alig terem ez évben annyi gabona és takarmány, mint kedvező időjárással bármelyik nevezett megye egyik nagyobb városa — például H.-M.-Vásárhely határában. E gazdag vidék, melynek tápdús fekete talaja csakugy ontotta tizszerezve, huszszorozva a legjobb 84—92 fontos tiszabuzát, 66—72 fontos árpát, s felhizlalta se-lyemszálú kövér legelőjén a fehér magyar gulyákat: most pusztá kopár. Terjedelmes mezőségein naponként hullanak éhség miatt a marhák. Makóhoz tartozó Kopáncsi-pusztán több ily elesett marhat felbontván, beleikben földet találtak, mit a szegény párák kinjokban fügyökerekkel együtt magukhoz vettek, s utoljára is eldöglöttek. Némely gazdák tüzeléstől felmaradt két-három éves fűtőszalmájukat a térlől maradt takarmány-izéket hordják ki a pusztára, jószágaik számára, mit azok nagy mohón esznek. — De mit hordanak ha ez is elfogy, s ott meg nincs, honnét betakarítani lehetne? Elvasztogessék potom áron? ezt tették a közelebbi h.-m.-vásárhelyi nagyvásáron; de ez a jószágtenyésztésnek hátrányára, s a gazdának iszonyu kárával esik meg; volt rá sok eset, hogy egy év előtt 100 főt érő jószágát most 20—25 fton, sőt csak bőre árán 5 fton adhatta el. Hogy szántja s mivel így a gazda földjét? Hogy táplálja családját? s fizeti terhes adóját? Hogy segíti

s mi munkát adhat szegény felebarátaink, kik itt Makón a mai piacra is helyből, vidékről annyian felgyűltek; s voltak, kik sirva mondták, hogy ott-hon családjuknak nincs mit enni, őket pedig csupán a napi élelemzésért sem híják dolgozni. Aggasztó körülmény! Hejh jó volna most a teli takarékmagtár, — segítene a szűkölködőkön; de tudtommal vidékünkön sehol sincs. — De elmondom már, mi szülte voltaképp e szomorú jelent, s tán szomorított kilátást a jövőbe? A páratlan szárazság. Említett megyékben mult év óta igen kevés esett, az is csak imitt-amott. A földbe vetett magot sokan hetek előtt kiszántották, s kukoricát vagy fűmagot vetettek; de az ily másodvetés sem igr semmit, részint a szárazság miatti kinemkelhetés, részint a kelő növényt elragó pitecskók sokasága, s az ugynevezett aczat, vetést elnyomó gaz miatt; mely növény-ellenség, főleg a lapos rétes földeket özönlötte el. Vannak, kik meghagyták az első vetésű ritka, 3-6 hüvelyk magas vetést, de ez kalászt nem igen, vagy csak üreset hozott.

Most egyedül a kukoricához lehet még reményünk; de Makó határában ezt is rongálta már — itt-ott a hideg; szép reménnyel bízott számú firttel rakott szőlőink egy részét szintén megcsigázta. Folyó évi június 4-én virradóra dér és fagy volt; mely határunk egyik részén kisebb-nagyobb kárt tett. Néhál szőlőt, kukoricát, dinnyét, tököket, krumplit és babot végkép lefagyasztott; másutt minden kár nélkül csak egyes levelek fagytak el. Némelyek azt is állítják, hogy a Szeged s Makó közt fekvő Lele határban június 3-án délután hó esett volna, mely csakhamar elolvadt. A piaci árak így állnak:

Június 3-án tiszta buza köb — két pozsonyi mérő — 8-9 ft., árpa 4-5 ft., kukorica 4 ft. 80 kr., 5 ft. 10 kr. volt.

Június 5-én a hideg után rögtön felszökött: tiszta buza 10 ft., 11 ft. 60 kr., 12 ft., árpa 5 ft. 60 és 80 kr., kukorica 6 ft. 20 és 60 kr. — B.

Alsó-Vadász (Abaujmege), jun. 5. Folyó hó 3-án és 4-én itt oly hideg s dér volt, hogy Alsó-Vadász és a szomszéd Jánosd község határában a víz mentében levő lapályos helyeken a szép növények indult s már bekapált kukorica, általában véve, egészen tövig megfagyott, úgy hogy ott a kukoricát babot kapa után ujjonnan vetni képtelenek. A hideg miatt 3-án a munkásoknak a ~~szomszéd~~ egész nap felszűnőhábán gubában kellett dolgozniok.

E környékben Józsefnap óta nem volt áztató esőnek, a kopár legelőnek még a töve is kiszáradt, a gyümölcsfák, melyek oly szép virágzásnak indultak, olyanok, mintha mind elszáradtak volna, a hernyók még a letisztított fák lombjait is mind lepustították. — A nagy szárazság dacára, az őszi és tavaszi vetés még nem mindenütt száradt ki egészen, s bár a kukorica és krumpli jelenleg még meglehetősen áll, a szőlőtermés is elég szépen mutatkozik, de ha a szárazság még soká igit tart, mi is felkötethetjük tarisznyainkat. — *Gyurkó János.*

Lak (Borsodmege), jun. 6. A gyakori fűtő esőzések folytán, vadvízes erdős partjainkon középszerű termés mutatkozik, a réteket pedig mindenütt lehet kaszálni. — Az erdő-elkülönítés nálunk a tavasszal végbement; de a föld és rét tagosítása nem történhetett meg, mert célzések rübbnek látták a lakosok a sokféle osztályzat — fekvésű s minőségű földeket és réteket nem tagosítani; a legnagyobb birtokos ur azonban, mi talán páratlan eset az országban, a maga birtokát elkülönítve egy tagban kihasíttatta, miáltal a kisebb birtokosok, kiknek e tagba föld vagy rétjök esett volna, sokan kárt vallottak s nincsenek a bonificálással megelégedve, mely miatt a kárpótolt földeket többen inkább parlagon hagyják heverni. — *Gy. J.*

Nyitravölgye, jun. 6. (Időjárás. Fagy-dér. Tűzvész. Adó-executio.) Annnyira hozzá vagyunk már szokva a vidéki levelezők szükségét hirdető tudósításaihoz, hogy közléseik tartalmát majdnem előre sejtjük. Az enyém annyiban ellát ezektől, hogy én általános szükségem nem hirdetek. — Ambátor májusban csak egy esőnk volt, az is meglehetősen későn, — április felől sem sok dicséretet mondhatok, mégis, az őszi vetések meglehetősen jónak mondhatók. Ellenben a tavasziak, — egyes helyeket kivéve, — a középszerűsége is alól állanak.

Nyitravölgye már magától a természetből előnyös fekvésű s éghajlaltal van megáldva; ehhez járul még az éjjelenkénti harmat, mi, bár a folytonos szárazságot nem ellensúlyozza, de a vég kiszáradástól megment a vetéseket.

Általában a nyitravölgyi gazdálkodás — hol ez okserüen kezelitik — előnyvel bír a tiszta-vidéki fölött. Nincsenek ugyan mérföldekre terjedő határai, de talaja s éghajlata biztos. Mert, míg ott a gazdának az időjárás minden nyomorúságával meg kell küzdenie; addig itt a legkedvezőtlenebb körülmények közt sem lehet általános rozsz termésről panaszkodni.

Június 3-án olyan hideg szökött át — a külföldben jól őrzött gallicziai határokon — hozzánk, hogy virradóra a krumpli, kukorica és bab mind elfagyott. Ezt pedig 4-én még egy hatalmas dér koronázta be, mi azután kényesebb s gyöngébb tiltetvényeinket — minők többi közt a georgina és éz üvegharangok alól teljes biztonsággal kieresztett dinnye — ugyancsak megigazgatta! Már most egy jó eső kellene, külföldben mindezekből bajosan lesz valami. Igazán, szomorú látványt nyújtanak a sárga- és megbarnult levelek! az ember könnyen krumpliszüret korszakába képzelheti magát!

Jelen alkalommal azt észleltem: hogy azon kukorica, mi eke után mélyebbre vetetett, kiállta a hideget és ebből csak az fagyott el, mi történetesen közelebb esett a földszínhez, míg a kapa után vetettek csaknem kivétel nélkül mind letarolytak.

A mult hó 22-én Ny.-Pereszlenyben tűz ütött ki. Elhamvadit 15 ház s néhány gazdasági épület. Biztosítva igen kevés volt. Hogy a tűz vétkes gondatlanságból — vagy kizsámtított gonoszszágból történt-e, bizonyossággal nem tudhatni. Az utóbbit gyanítjuk. Mindenesetre ha a biztosító-társulatok a biztosítandó épületeket csak előleges becslés után vennék fel, az efféle szerencsétlenségeknek gyakran eleje véteték.

A nép levertségét neveli az általános pénzszűke és a rozsz árak. Hogy a faluról falura vándorló katona-executióról ne is szóljunk. — *Cs. F.*

A selmeczai bányász-akadémiások köréből.

Selmecz, jan. 2.

Közelebről volt alkalmam becses lapjában egy külföldi egyetemről küldött tudósítást olvasni, s ez indította arra, hogy én is a belföldi akademiákról írjak és rövid tudósítást adjak közre, egy itt tartott tavaszi mulatságról; már csak azért is, hogy tudják meg hazámfiak, mikép az itteni bányász-erdőzeti akademia: magyar, lengyel, cseh és német, s ha úgy tetszik még olasz, román és más ajku polgárai között, semmi nemzeti elkülönítés, hanem közös barátság és egymáshozói jó indulat létezik, különösen a magyar ifjak erdély közreműködése folytán. Hiányzott az itteni akademián egy az összes ifjúság érdekeinek igazán megfelelő kaszinó-egylet, s miután a szóval, tettel és áldozattal utat-törő kezdőnek sikerült még néhány lelkesebb társával az ügyet ennyire is kivinni, ma már kaszinónak lételének örvendhetünk. S ezen már fennálló egylet összes ifjúsága, hogy egy közhajátának is eleget tegyen, mult május hava 30-ára rendezett a közel levő és igen kies fekvésű erdőhelyre egy tavaszi mulatságot, melyet hogy minél érdekesebb tegyen, feladatának ismerte. A meghívott családok és egyesek számára külön meghívó-jegyek küldtek: az akademiái tanárokat külön az ifjúságtól megbízott egének küldöttségileg hívták meg; az ily alkalmakkor pedig soha nem hiányozhat tánczhoz a megkívántat alkalmas helyiséget szintén a bányász- és erdőszegyakornokok közös összeműködése díszítette fel; s hogy a jó kedv egyik legjobb emeltyűje, a jó zene is valójában meg legyen, erre a vidék egyik legkitűnőbb zenésztől, Lajos Tóntól, szólította fel a rendező egylet; nem hiányzott a czukrász sem, hogy a hevílő keblek számára hűvesítő fagyaltjával kedveskedhessek.

Május 30-án az ünnepély még reggel elkezdődött; megnyitással a zenekar a Hymnust és Szózatot játszottá el s erre a lengyelek szintén gyönyörű dallamát. Selmeczről és közelebbi helységeiből hívott vendégeink, mindannyian tele kosarakkal, az itteni szokás szerint délután jöttek ki; nem különben az ünnepélyt jelenlétükkel szerencseltető akademiái tandírok is, kiket a helyszínen az ifjúság részéről megbízott egének fogadtak. A selmeczai és közel helységei szépeit, a válogatott női-koszoru bimbóit, rózsáit és virágait kaszinói tagok fogadták, szóval kellő figyelem volt fordítva a meghívottaknak méltó elfogadásáról; — s midőn már a sok szép leány javában együtt volt, megharsan újból a zene, s csak azon vette

magát észre az ember, mikép tánczra kerekedett s ugyancsak forgatta a lassu meg sebes csárdásokban azokat a szép magyar, német meg tót lánykakat és menyecskéket, kik mindannyian mint valami alföldi lányok úgy kijártak, — hát még a kőrmagyart? bizony ennél is kitűnt, hogy ugyancsak szeretik a mi szépeink a magyar tánczokat; melyeket nemzeti viseletünkben lejtettek el; sőt örömmel jegyzem fel, hogy volt alkalmam Selmecz egyik kedves fiatal lánykáján egy a székely-nőknél viselt, azoknál ugynevezett lájbit látnom, szintén oly izletes virágos kivarással mint azoknál, — távol kedves Székelyföldemtől öröme szolgált lelkennek, midőn láttam, hogy a természetes tiszta jó izlés, gyakran ily távolban is mily szépen nyilatkozik.

Képviselve voltakébiránt még a lengyel, cseh és német tánczok is, hogy így mindenek érdekében annál inkább eleget tehessünk. Szép volt látnom a tánczolóhely homlokzatán kedves Erdélyországnak Magyarhonnal unioját jelző országos czimereket a közös korona alatt egyesítem, melyet az ünnepélyre s onnan a kaszinóiterve díszítésére, saját kezével igen szép és ügyes festéssel készített számunkra a derék tanári segéd Chrismár Ottó; jobbra és balra látható volt a lengyel és cseh nemzeti czimer, az illető földiektől igen ügyesen elkészítve; szemben az unioi jelképező czimerekkel állott a bányászok keresztben tett két kalapácsos, alább az erdőszők complicit czimere, — ott lobogtak még az egyes nemzeti zászlók is, melyek között a minket illető a kedves M. Augustus kisasszony szíveskedett számunkra az ünnepélyt meg előző napon készíteni. Tánczokban tartott szünet alkalmával a magyar fiak dalárdája igen szép válogatott darabokból mulatta a jelenlévőket s nyerte minden oldalról a méltó elismerést.

A jó kedvet bizonyító táncz folyást tartott, szűrkületeben lámpákat gyújtottak s így rugtuk egész 12 óráig. tánczolóhelyünket csaknem tündérszépűgű bál teremmel változtatták a különféle színű lámpák s a kissé távolabbra körbe gyújtott tűzek. — Így mulatánk késő éjfélig a legkedvesebb társaság között, míg zenekarunk a Rákoczi-induló eljátszá, s visszatértünk Selmeczre, hogy e kedves időtöltésünk után annál könnyebben folytathassuk napi teendőinket. Azonban még is volt egy, mi örömlünk egészségre lenni nem engedte s ez az, hogy akademiánkigazgatója, miniszteri tanácsos és lovag Ruszegger József omlga betegem fektűd, ki mindamelett is ünnepélyünkön köszöntő jókívánatát fejezte ki titoknokka által s mi is többszörösen kifejeztük óhajátunkat: vajha az ég mielőbb helyreállítaná a közjó érdekében is oly becses egészségét; hogy ezután is folytathassa akademiánkat bölcsen vezelő atyai kormányzatát.

Kálnoki B. Albert.

Egyveleg.

— (Utolsó szó. A Rákoczi-induló eredetéről)

Hajdu László ur azon véleményben van, hogy azt az eredeti notából Bihar szerette és Scholl hangszerezte. Ezen csak én örvendek, ha tisztán nem emlékezném, miszerint *Bihari maga mondotta*, hogy az indulót, a — Regement Kappelmajster szerette (akkor még a karmester szó nem volt nagy divatban.) — De annyi évek után nem emlékezem, melyik ezred karmestere. Továbbá ugyan mondá, hogy a Kappelmajster előtt ő a notát többször elhuzta, s az, azt ahhoz képest készíté. Végre tisztán emlékezem, hogy Friebeisz Kappelmajstert dicsért mint szerzőt. — S mindezt hitelenek merem állítani. Sebestyén G. ur Ruzsicska szerzősége iránt felhozá, hogy két Ruzsicska testvér volt, mindegyik zenész, egyik veszprémi, másik ezred karmester, azonban hozzátéve, hogy Biharival mindegyik jó ismeretségben lehetett, s ennél fogva felelni rá szükségletlennek tartám. Azonban akár Scholl, akár Ruzsicska szerző az indulót, az egy bizonyos, — hogy — Bihar nem. — Nem azért, mintha képes nem lett volna rá, hanem mert maga szájából hallám, hogy azt Kappelmajstert készíté. — Hogy tudhatnék én Bihar korszorujából egy levelet is kiszakítani? kit én oly igen kedveltem. — *Balla Károly.*

— (Bécsben a Treumann-színház) mult keddén éjszaka legett. A tűz az előadás után ütött ki, s éjféli felé már csaknem az egész faépületet elpusztította. A díszletek, ruhatár stb. nagyrésze odaveszett. A tűzoltóknak csak a szomszéd házakat sikerült megmenteni.

Egyház és iskola.

*(A magyar kath. egyházmagyok békeüzése) újabb szép példait van alkalmunk ismét följegyezni. Közelebről *Bonnas Sándor* csanádi püspök, az ujjonnan épülő almás-kamarási, templom részére 1000 főt adományozott. — *Ranolder János* veszprémi püspök pedig, a „Sz. István Társulat” által Pesten szerzendő házra évenként 100 főt ajánlott föl.

— (Nyiregyházi tanító-hépeze.) A tiszai ev. egyh. kerületi, Nyiregyházan fennálló tanító képezdében a jövő tanév 1863 sept. 1-jén kezdődik, mi mellett megjegyzendő: 1) Az intézetbe felvétetik minden 4 gymnasialis osztályt végzett 16 éves ifju, ki tiszta erkölse, tanulmányairól jó bizonyítvánnyal elvan látva, a bibliai történelemben és Kátében jártas, az egyházi éneklésre előkészült és a zongorázásban annyira előre haladt, hogy rövid ismétlés után az orgonához foghasson. 2) Azon ifju, ki magát arra kötelezi le, hogy a harmadik tanévben a helybeli ev. egyház iskoláin mint segédtanító működendik, a három tanév folyama alatt szállás, fűtés kiszolgáltatás s ebédell látatik el s azonkívül a harmadik évben 40 o. é. ftnyi ösztöndíjban részesül. 3) Az intézetet táptintézt van egybekapcsolva. A táptintézet díj 10 forint. 4) Tandíj nem fizetetik. Múzeum s könyvtára mindenki 2 főt fizet. — 5) A tanítói pályára készülő jelentkezőnek az igazgatóság-nál. Kelt Nyiregyházan, 1863 jun. 7-kén. — *Az igazgatóság.*

*(Tanári értekezlet.) Az erdélyi ref. tanárok Nagy-Enyeden értekezletet tartottak, s e tanácskozásnak eszentul minden évben megújított elhatározások. Ez összejövetel az oktatásügyben fölmerülő hiányok orvoslására, — különböző iskolákban a tanítás őszhangbahoására, — cél-szerű kézikönyvek kibocsátására, bizonynyal üd-vös hatásuak leendének.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

*(Az idei harmadik löcsereny a Rákoson) e hó 9-én folyt le, az eddigig kisebb számú közönség előtt. A vándorló ivadé-versenyben hg. Kinszky, „Handson Doe” nevű lova nyert. — A Batthyány-Hunyady díjra (200 arany) négy lo közül gr. Renárd, „Comesta”-ja és a kisérti m-nesből „Bivouac” egyszerre értek a célhoz. A két győztes kiegyezett. — *Az asszonyiságok díját* gr. Wenckheim Rudolf „Alföld”-je nyerte; lova: goltja gr. Szapáry Iván. — *Az eladó-versenyben* (500 ft.) első gr. Renárd „Alívó”-ja volt. — *A Nádó-díjat* (100 arany) gr. Batthyányi István nyerte. — Nem lehet elhallgatnunk, hogy hazai lö-tenyésztésünk előmozdítására nem nagy buzditásul szolgál azon körülmény, hogy mi versenyneinknél a nemesített lovak számára többrendbeli és szép díjak állanak, addig a magyar gazdák versenyére csak egyen, és csak gyarló 100 ftból álló jutalom van kitűzve, melyért a távolabb vidékekről a lovakat ide szállítani nem is érdemes. Nem mondjuk, hogy a nemesebb lovak díjait alább kell szállítani: de hazai lötenyésztésünk érdeke kívánja, hogy gazdánk buzditására, s az igazi munkaerőt képviselő lovak nemesítésére több rendbeli és nagyobb díjakat kitűzni nem ártana. Ajánljuk ezt az illetők figyelmébe, s reméljük, hogy a jövő évi rákosi versenyről etekintben kedvezőbb hírt hozhatunk.

*(A takarmányszükség elhárítása végett) a debreczeni kertész-egylet a tapasztaltabb gazdákat tanácskozássra hívta össze afelett; mely pötnövények vetésére lehetne a gazdaközönségnek ajánlani, hogy marháikat kitarthassák. Az értekezlet még e nyár folytat használható takarmányul a tengeri és kölest ajánlotta, s az igazi munkaerőt képviselő lovak nemesítésére több rendbeli és nagyobb díjakat kitűzni nem ártana. Ajánljuk ezt az illetők figyelmébe, s reméljük, hogy a jövő évi rákosi versenyről etekintben kedvezőbb hírt hozhatunk.

*(A szük aratás miatt) a „P. C.” szerint, a kormánysegély a terhesebben sújtott megyék számára elmaradhatlan. Az udv. kancellária pedig a pénzügyminiszteriumhoz fordult, hogy különösen az adóbejáratnál tekintet legyen a termésviszonyokra, a legelőtől pedig, mely ez idő szerint éppen semmit sem jövedelmez, az adott ne követelje. A pénzügyminiszterium hír szerint készséggel nyilatkoztott a alárendelt közegeihez ennek megfelelő utasításokat küldött.

*(Országos közvetítő borscarnok) felállítá-sán fírad Erkövy Adolf. A tervezet, a pest-budai parkamra meleg ajánlatától támogatva, már be

T Á R H Á Z.

van nyújtva a helytartóshoz, s a hazai borász-tunk emelését célzó vállalat mielőbbi létrejötte remélhető.

*(A magyar gazdaszszonyok által rendezendő harmadik kiállítás) Pesten a közelken oktober 12-iken nyílik meg, s október 20-ig marad nyitva. A magyar gazdaszszonyok egyesülete, mint rendező, ezuttal harmadizben lép ama ténre, melyen a helyes és okserü gazdaszszonykodást a nemes verseny sorompói közé szölitja, hogy bebizonyítva legyen egyrészlről, miszerint nemzeti művelődésünk és haladásunk ez ágban is a gyarapodás nehány fokával emelkedett, és hogy másrészlről alkalom nyújtassék a szorgalmat, munkás-ságot, és jóvával törekvést s a haza színe előtt kiitintéssel tisztelni meg. — E kiállítás tárgya lehet minden, ami csak a gazdaszszonykodási iparhoz tartozhatik s a kiállítandó tárgyak egyes szakaira pénz-, arany- és ezüst-oklevélből álló jutalom tűzetik ki. A kiállítás, mint az előbbi években, sorolással lesz egybekötve. A kiállítandó tárgyak legkésőbb f. é. oct. 6-ig a rendező-bizottmányhoz bejelentendők, hogy azoknak elrendezéséről gondoskodni lehessen. — A kiállítás bizottmányi tagjai: Hollán Ernőné, Braun Alajosné alelnökök; Simigh Istváné, Konkolyi Ferencné, Polgár Zsigáné szül. báró Rudnyánszky, Lizi Istváné, Grün Jánosné, Kralovszky Istváné, Vidacs Jánosné.

*(Pusztító rovarok.) Mint a „K-k” írja, Nagy-Almás határára valami sárga-fekete bogarak ütöttek, s kíméletlenül pusztítják a vetéseket. Szentanuk állítják, hogy a kalászkökből fogytig kikutatják az életet s következőleg az egész termést semmivé teszik. Különösen gróf Csáky 60 holdnyi vetését érte legnagyobb mértékben e káros látogatás.

Közüntézetek, egyletek.

*(A magyar tudományos akademia) nyelv és széptudományi osztályának e hó 8-án tartott ülésében Hunfalvy Pál tartott értekezést a „vogul mythológiáról”. A vogulok hite szerint eleinte óriások, azután másféle lények, végre emberek élnek. A vogul mythologia óriásai sok tekintetben hasonlítanak a görög cycloposokhoz. Az óriások félistenek, kik nem bírnak együtt élni. Mikor az emberek igen elszaporodnak, közelbél egy másik isten, a Halál. Vannak ezenkívül más roz lények is, ördögfielék, — de ezeknek fogalma már a keresztény népekkel érintkezés szerint módosult. Vannak erdei, vízi lények stb. Szerintök egy ő ember sokáig csakalakban élt, azért nálak a csuka szent állat volt. — Azután Vámbéri Armin levelét olvasták. Köszöni az akademiái segélypénzt. Megy Szamarkánd felé, Persiába. Nyelvészeti érdeken tett és teendő műveiről és szándékairól tudósítja az akademiát. — A Nádásdi-pályázatra még egy mű érkezett, mely május 31-kén adatott postára Keeskeméten. Nem fogadták el, mert későn, f. hó 1-én érkezett Pestre.

*(A m. képművészeti társulat műtárlatát) már megnyitották. Ötvenhat műtárgy van benne kiállítva a magyar festészet és szobrászat köréből s minden mi alatt a szerző neve, a mű tárgya, s az eladandók alatt az érték is föl van jegyezve. Belépti jegyeket a tárlat helyiségében, nagyhid-utca 8-ik sz. alatt, 10 krért lehet váltani, s a kiállítás naponkint reggeli 9 óráltól esti 6 óráig áll nyitva.

*(A lelencház ügye halad.) E tárgyban f. hó 9-kén gr. Károlyi István elnöklöte alatt magánértekezletet tartottak, melyben a tervezet elkészítésére Pest főpolgármestere Krászonyi elnöklöte alatt bizottmányt alakult a következő 12 tagból: Kléh István, dr. Havas Ignác, vasvári Kovács Ferenc, Gampel Alajos, Vimmer Antal, Schwentner Mihály, Szentkirályi Mór, dr. Meisel Frábri, dr. Tormay Károly, Rapos József, Stupa György, Vidats János. E szerint ismét egy égető szükség legközelebbi orvoslása remélhető. A kidolgozott s majdan a nagy választmány által s áttekintett terv, mint alapszabály, a szükséges hatóságig engedély megnyerése végett föl lesz terjesztendő.

*(A magyar földhitelintézet zalamegyei bizottmánya) e hó 1-én Zala-Egerszegen következőleg alakult meg: Elnök közakarattal *Östzer-heuer József*; jegyző Tuboly Viktor; bizottmányi tagok: Benza Sándor, Csutor Imre, Glavina Lajos, Tolnay Károly és Szabó Imre urak. Ezek után a megye területi szabása, s a rendes ta-

goknak netáni akadályoztatása vétetvén figyelem-be, póttagokul a zala-egerszegi járásra nézve Ropányi Ferencz, — a tapolczaira Hertelendy Kálmán, — a szántóira Cseh László, — a kapornakira Simegyhy Ferencz, — a lövőire zalapataki Nagy Pál, és a muraközi járásra nézve Bogdán György urak választattak. Az alakulási gyűlésnek az intézet alapszabályain kívül eső határozatai helybenhagyás végett az országos központi bizottmányhoz felterjesztetni rendeltettek.

*(A magyar földhitelintézet östzer-gommegei bizottmánya) június 3-án következőleg alakult meg: elnök *Koller Antal*; jegyző *Malina János*; bizottmányi tagok: Kneplianier Simon, Messeria János, Szabó Iván.

*(A gyöngyösi ekeverseny), melyet Heves-megye gazdasági egyesülete e hó 13-án akart megtartani, a rendkívüli szárazság miatt elmarad.

Balesetek, elemi csapások.

*(Jágerések.) A mult hó 25-én Eszlár (Szabolcs), Kovácsi (Bihar), Békés, Kis-Sziget, Rábé, Keresztur (Bihar), — 27-én Sz.-Márton, Esztár, Ujfalu (Bihar), Miskolcz, — 30-án pedig Ecsed (Heves) határában tett a jég nevezetesebb pusztításokat.

*(Tűzkárok.) Közelebről a tűzvész Csenger-Ujfaluban, Tyukodon és K.-Náményban tetemes pusztításokat tett. Az ez évi tűzkárok összege már eddig 300,000 ftra becsülhető.

Mi ujság?

*(Széchenyi serlege.) Azon diszes billikom, mely Széchenyi végrendelete értelmében utódai által a nemzeti kaszinónak nyújtandó, — hogy az, évenként a nagyobb összegyűlések alkalmával adandó ebédén, a kaszinó legjobb borával töltve, az ő emlékére ürítették ki, — már készen van, s gr. Széchenyi Béla a napokban szándékozik azt, level kíséretében, a nemzeti kaszinónak átadni. A billikom jó ízléssel, művészi kivitellel, a bécsi ambrosi gyűjtemény egyik legszebb példánya után készült, s diszes faragványain, s feliratán kívül a családi czimer is ékesíti.

*(A magyar írói segélypénztár gyarapítására) közelebről ismét jelentékeny összegek gyűltek be, nevezetesen gr. Pejacsevics Pálné, sz. gr. Pejacsevics Alvina 400, — gr. Pejacsevics Lászlóné pedig 500 forintot adományozott; továbbá b. Jósika Miklós nevére a magyar hűlgyek 200 ftnyi alapítványt tőnek.

*(Azon színházi segélyösszegekből,) mely a mult évi hiányok fedezésére 32,572 ftban volt megállapítva, helytartóshági rendelet következtében a színház kész pénzben 14,097 főt kap; a többi a régibb adósságok kamatainak fedezésére lesz visszatartandó.

*(A tehetséges művészek segélésére szánt összeget) mely 1863-iki pénzügyi törvényben 10,000 ftban volt megállapítva, folyamodások után 16 művész közt osztották ki. E segélyben, hazánkban a következők művészek részesültek: Goldmark Károly zenész, — *Löschinger* Zsigmond történeti képfestő Budáról, — *Szekely* Bertalan történeti képfestő Kolozsvárról.

— (Saját alatt levő új könyv.) *Hockenast* Gusztáv kiadó-hivatalában még e június hó folytán meg fog jelenni: „Az általános német kereskedelmi törvény.” Fordította s a közönséges német váltó-rendszabály s a magyar kereskedelmi törvényekkel kapcsolatban, legfeljebb engedélylyel közreboosította *Hegedüs* Lajos, magyar királyi udv. titkár, jogtudor, h. ügyvéd s a bányajognak a pesti kir. egyetemen v. m. tanára. A nagy 8-ad retű, 15 ivnyi munka füve 1 ft. 40 kr., postán küldve 1 ft. 60 krért lesz kapható.

*(Büntetésre méltó rosakarataknak) jöttek a napokban nyomába Biharon. Egy ottani izraelita, a községi házaktól környezett lakatlan épületet a trieszti társaságnál biztosította. Azután 240 ftért eladta azt; de mivel a vevő ez összeg második felét lefizetni nem bírta, az izraelita megtartotta házát, az előre lefizetett 120 ftal együtt. E nyereség azonban még nem volt elég, hanem fölletette magában háza meggyújtását, hogy érte a biztosító társaságtól is jó összeget szedhessen. Gaz csejja kiviteltére egy utcazi koldust fogadott föl, aki birt mégis annyi emberséggel, hogy lelkét ily gonoszságra el nem adta, hanem az egész tervet, a bűnlelek előmutatása mellett, följelentette. Így a veszély elhárult, a bűnös pedig büntetését várja.

** (A huszárezred egyenruháján), hirszerint, változtatásokat tesznek. Csak helyett kucmát, — fehér köpeny helyett pedig barnát fognak kapni. A csákók volt színt ezután tarsolyaikon fogják viselni.

** (Különös folyamodvány.) Krasznamegyében, az egyik kerületi jegyzőséggel a járási szolgabíró egy iradalmat bízott meg, ki is ezen hivatalát egy hónap óta pontosan vitte. Most több román lelkész folyamodott a főispáni helytartóhoz, hogy az izz. jegyzőt, ha ki nem keresztelkedik, mozdítsa el hivatalából.

** (Ritka vendég az alföldön.) Szabadka és Almás közt a napokban egy fiatal himszarvast vettek észre barangolni. A Bácskaság sík vidékén e szokatlan üldözésre hat legény kapott lóra s agarakkal üldözni kezdék a vadat. Két órai hajtás után el is érték, de ekkor agancsait az üldözőknek szegyezve, oly készséggel védte magát, hogy csak nehezen lehettek elejtve.

Nemzeti színház.

Péntek. jun. 5. Stéger föléptével „Ernani.” Opera 4 felv. Zenéjét szerz. Verdi.

Szombat. jun. 6. „A nő-uralom.” Eredeti vigj. 3 felv. Irta Szigligeti.

Vasárnap. jun. 7. „IV. László” Eredeti tragédia 5 felv. Irta Dobsa Lajos.

Hétfő. jun. 8. „A császára nők.” Francia vigj. 3 felv.

Kedd. jun. 9. „Lammermoori Lucia.” Opera 3 felv. Zenéje Donizettitól.

Szerda. máj. 10. „Gauthier Margit.” Dráma 5 felv. Irta ifj. Dumas. — Bulgyosky Lilla asszony, a drezdai udvari színház tagja vendégjátéka, az iró segélypénztár és a jogászsegélyző egyesület javára. — Feljegyzésre méltó előadás.

Színházunk egykori derék tagja, Bulgyosky Lilla, több évi távollét után ma lépett fel ismét azon deszkákon, melyek először ismét látták. A fogadtatás és részvét eljósolt nyilatkozott; a színház minden zugában megtelt, a koszorúknak, virágdobálásoknak, kihívásoknak vége hossza nem volt. Örvendünk, hogy ez így történt, s hogy vendégszeretettünk fényes bizonyosságairól tehetünk tanúságot. — Bulgyosky Lilla, alakja nem sokat változott; teljes mértékben bírja régi jó tulajdonait, a hatás kiszámításában még nagyobb az ügyessége, művészi biztossága, öntudata is tetemesen növekedett, magyarul még mindig igen szépen és zengzetesen beszél, bár itt-ott már némi idegenszerű hanghordozással. Szeretünk volna ugyan, ha kissé magasabb röptű műben és szerepben találkozhattunk volna vele ismét először s nem az unalmas, beteges Gauthier Margitban — azonban ezt és minden más netalán észrevételünket szívesen elhallgatjuk most. Teljes elismeréssel fogadjuk nemes megemlékezését az iró segélypénztár és jogászsegélyző egyesület, melyek a művésznő fölépése által szép összeggel gyarapodtak. E gyönyörű figyelem élénken hívja föl udvariasságunkat, s a hosszú vándorlás után hazatért művésznőnknek örömmel kiáltjuk előre magyaros ösztönzettel: „Isten hozta” — hozzáadván, — mint a külföldi német színházakban kiabálni szokás: „Hier bleiben!”

Csütörtök. jun. 11. „Róbert és Bertrán.” Vigballet 3 felv.

Budai népszínház.

Jun. 5. „Fidibusz” népszínmű 3 szakaszban írta Szigligeti.

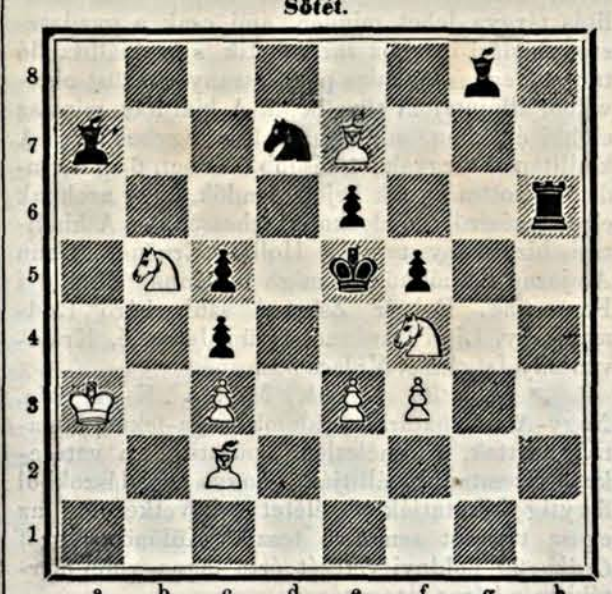
Jun. 6—9. Négyezer egymásután „Dunán apó és fia utazása” Vig operette 3 felv. Offenbachtól. E darabot közölkészre vették elő újra, s két első előadásán csakugyan szépszámmal jelent meg a vassárra beérkezett vidéki közönség.

Jun. 10. „Álarcos menet.” Operette 1 felv. Ezt követte „Szerelmes kántor.” Eredeti operette 1 felvonásban. Zenéjét Allagától. Örülünk, hogy a sok idegen elem után végre sajátunkkal is találkozhattunk a budai színpadon. Úgy tapasztaltuk, hogy e magyar szerzemény, hatására úgy, mint helyi-nyelvi közönségének kedvességére éppen nem áll a népszínház operettei háta mögött. Több-ször is elő lehetne venni. Vasvári Kovács pedig, a rektorok és kántorok pártján személyesítője, jeles játéka által sokszorosan megérdemli benne a dícséretet.

Jun. 11. „Álarcos menet.” és „Férj az ajtó előtt.” Operettek 1 felvonásban.

SAKKJÁTÉK.

181. sz. f. — Lloyd Sámuelről (Amerikában). Sötét.

Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

A 176-dik számú feladvány megfajtése.

(Pavittól Londonban).

Világos. Sötét.
1. V e7 — a3 H c3 — e2 : A)
2. V a3 — f3+ K tetszés szerint.
3. V — d5 : v. f d5+)

1. K e4 — d4
2. V a3 — c3 K d4 — e4
3. H d1 — f2+)

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József.

Vácson: Nicky Pál. — Tályán: H. Nagy Lajos. — Pécsen: Ritkay János. — Debreczenben: Sperber F. — Zagya Imre. — Pesten: Cselkó György. — Fehéregyházán: Belke Tódor. — Egerben: Tilkovszky F. — Bajmákon: Weisz Fülöp. — Felső-Pencsen: Endrődy Géza. — Sárospatakon: Roth Kálmán. — Kun-Sz. Miklós. — Bankos Károly. — Kis-Kürtösön: Csemiczky Károly.

Rövid értesítés. Mióta sakkróvatunk fennáll, még egyik feladvány sem adott annyi különböző találgatásra és kétségre okot, mint 171-ik számú feladványunk No-votnyólt. Örülünk a több oldalról jött feloldásoknak, mert ezeket a sakk iránti érdeklődést jól jelölik; hogy azonban e szép és hibátlan feladványnál minden további kétséget eloszlassunk, jónak látjuk megfajtásának elem-zésébe melyekben bocsátkozni. Helyes megfajtása a föl-vázoltakban következő:

Világos. Sötét.
1. V f2 — c2 H b4 — c2 : A)
2. B f1 — a1 H c2 — a1 : B)
3. F h7 — e4 tetszés szerint.
4. F e4 — v. gy d4 —+)

1. B h2 — c2 : A)
2. F h7 — g6 H h6 — f7
3. F g6 — f7 : tetszés szerint.
4. F f7 — e8+)

2. H c2 — b4
3. F h7 — d3 tetszés szerint.
4. B — a6 v. F — b5+)

Látványos tehát, hogy e megfajtást Sötét semmiféle lépése nem gátolhatja. Ellenben 1. V f2 — e2 lépésre Sötét B h2 — e2 : 2. F h7 — g6 Sötét e5 — d4 : következik, s így a mat meg nem adható. — Világosnak 1. F d6 — f8 lépése szintén nem vezet célhoz, mert utána Sötét 1. F f6 — d7 lépése következik, s ekkor már hiába jön 2. F h7 — g6 többé, mert Sötét 2. e5 — d4 : lépéssel Királyának e 5-re helyet készít, vagy más támas-dásra a matot számtalan egyéb lépéssel gátolja. — Világos egyéb kísérletei alig jöhetnek tekintetbe; egyébiránt, ha e nagy érdeket gerjesztett feladványban valakinek más matolási mód föltűnt, még némi kétségei volnának; magya-rázó sorainkkal továbbra is szívesen szolgálunk. Általában, az eszmecsere barátai levél, a hozzájuk érkező meg-jegyzések szíves fogadtatásban részesülnek.

Szerkesztői mondanivaló.

6625. Hanva. Multkor nem szólottunk, mert akkor éppen utban volt a kézzelfogható felvilágosítás. Eddig ott lesz, s a mi utánjárásunk feleslegessé vált. A másik is kész; e napokban látnuk, s valóban ez is igen csinos könyv lesz. A további kiadás, ha létesül, diszes képkidás lesz. De tán már eziránt is oda ért az illető értesítés.

6626. München. I. S. A. „Nyitár” — ben sok dolgot el lehet mondani, a mi szorosban nem tartozik a lap mondan-dói közé; hanem arra még sem való még a „Nyitár”-nak sem, hogy benne más szegény ember az 6 magán adósságai ki-fizetésére szolgáljunk. Más uton kell azt elintézni.

6627. B. Gyarmat. P. I. Sajnátkozva mondjuk, hogy kívánata szerint fogunk cselekedni. Még tán szoríthatunk egyet a dolgon.

6628. Eger. V. J. Rövid válaszukat utnak indítottuk. De azért elég hosszú benne a gratuláció az új „Eger”-hez.

6629. B. Füred. Sz. F. A kívánt levelet eddig már kézbesíthetők önként a füredi postás. Ha nem: egy pár sor-nyi reklamációt kérünk.

6630. H. M. Vasarhely. F. Ö. A 30 ft. kezünköz érkezett. Kívánsága szerint járandunk el a dologban.

6631. Orosháza. Gy. V. A legörvendesebb megle-petés volt ránk nézve a becses küldemény. A közlelőbi kö-tetre nézve, mely már készen van, elkészült ugyan, de annál jobb lesz a következő. Erről is, meg több más tárgyról is bővebben a személyes találkozásokról, melyet kérünk s ohajvára várunk.

6632. Köszeg. Sch. V. A bizományban, a mennyire időnk engedi, pontosan el fogunk járni. A képet kiadjuk mi is, de a szöveg, úgy a mint meg van írva, csak ama szakaszokban jelenhetnek meg. Oda fogjuk adni, s a mi céljainkra nézve felhasználjuk mi is. Vallási buzgalom dolgában, mint magán ember, megmunkálunk bármely, de gondoljuk meg jó barátaink, kik gyakran fordulnak hoz-zánk e tárgy ügyeivel, hogy a Vas. Ujság — univerzális jelleméről fogva — sem egyik, sem másik részre nem lehet felekezetségi színezetű. A viszonttalálkozásnak lel-künk melyből örvendünk.

6633. N. Oroshi. S. E. A. A küldemények szerencsé-sen megérkeztek. Ohajvára szerint fogunk elbánni vele. Addig is fogadják ön szíves köszönetünket s örvendeztessen meg hasznos munkálódásának minél gyakoribb eredmé-nyeivel.

6634. Népdaok. I. II. Sem nem rossz az, sem nem jó — de éppen azért nem lesz baj, ha jobbak reményében, ezáltal még félretekesszük.

6635. Zajtalan kies . . . Nem használható. — A leve-lek csak bementve fogadtattak el.

6636. Veszprém (Lengyelből). Igen gyarló verselés.

6637. A föld legnagyobb titka. Feljegyzés megéne-kelte ezt Berzenyi. Szíveskedjék ön betanulni azokat a kebel melyből ömlő hangokat:

„Isten, kit a búles lángszere föl nem ér.” stb. stb.

6638. Igérek edesemnek. Ritka gyöngyösgű mű.

6639. Becs. D. I. Köszönjük a becses küldeményt.

Azon vagyunk, hogy a térrajz mellé még egy általános áz-nézetit képet is szeresszünk, ha lehet, madártáv-rajzot.

6640. Beldinc keserve. — Tört virágok. A 20 part-ján. Nem adhatók.

6641. X. Y. Z. Az ajánlatot örömmel fogadjuk, s igé-retének szíves bevitására kérjük.

3. Melléklet: Előfizetési fölhívás a ma-gyarszent korona országai újképél. II. III. kiadására.

4. Melléklet: Előfizetési fölhívás azok számára, kik csupán a Vasárnapi Ujságra vannak előfizetve.

5. Melléklet: Előfizetési fölhívás a „Nö-világ” és „Falusi Gazda” 1863. évi második felévi folyamára.

6. Melléklet: Fél iv hirdetések.

TARTALOM.

Kazinczy laka és emléke Széphalmon (képpel). — A vándornak. Tompa Mihály. — Zerin vára (folytatás). — Csúth Zs. — A komáromi földrengésekről (folytatás). — Bártfa vára és a bártfai fürdő (képpel). — Gazdasági szomorú állapotok a vidéken — A selmeci bányász-akademikusok köréből. Kálnoki B. Albert. — Egyveleg. — Tárház: Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, keres-kecs. — Közintézetek, egyetek. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színházi napló. — Budai népszínház. — Sakkjáték. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti napár.

Felolós szerkesztő Pákh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomtatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4-ik szám alatt Pesten 1863.

Előfizetési föltételek 1863-ik évre:

a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt, postán küldve vagy Buda-Pesten házhoz hordva :		Csupán Politikai Ujdonságok :	
Egész évre (január—december)	10 ft.	Egész évre (január—december)	6 ft.
Fél évre (január—június)	5 ft.	Fél évre (január—június)	3 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság :		Csupán Politikai Ujdonságok :	
Egész évre (január—december)	6 ft.	Egész évre (január—december)	6 ft.
Fél évre (január—június)	3 ft.	Fél évre (január—június)	3 ft.

Feleki-Munkácsy Flóra.

Mint kertnek a virág, családi szentély-nek az ép gyermek : úgy a színpadnak leg-hódítóbb varázsát képezi a bájos hölgy-alak. S nemzeti színházunknak, mindazon visz-on-tagságok daczára, melyekkel folytonosan küzdenie kell, mindig voltak és vannak ily bájos alakjai. A természet ugyan nem min-dig szokta adományait oly pazarul oszto-gatni, hogy a testileg bájos alak, egyszer-smind szép lélekkel is bírjon, de ezen esetek sem tartoznak a ritkaságok közé, s a mi sokat rágalmozott színhá-zunk is beszélhet ily szerencsés harmoniákról. Ezek közé tartozik többi között jelenleg Feleki-Mun-kácsy Flóra asszony is, kiről leg-kisebb nagytítás nélkül el lehet mondani, hogy a közönség min-den árnyéklatának osztatlan ro-konszenzét bírja, s ellensége tán még azon körökben sincs, mely-eknek szeretetreméltó emberei a nemzeti színház épületére fog-csikorgatás nélkül rá gondolni sem tudnak. Mert ritkaságként ily emberek is akadnak közöt-tünk.

Munkácsy Flóra mintegy 25 évvel ezelőtt Baján született, te-hát hazánk leánya. S mégis, hin-né-e valaki, a ki e testestől lel-kestől magyar művésznő nyilvá-nos és magánjellemtől ismeri, hogy az ő családja is idegen földről áttűltetett növény, s hogy csak az ő saját lelke sugallatának és szíve vonzalmának köszönhetjük, ha most nem távol a hazától, a nagy német világ deszkáin aratja a ko-szorúkat? E sok nyelvű hazában nem ritkák az ily tünemények, és gyakran van alkalmunk ta-pasztalni, hogy hazai közügyeink, nemzetiségünk kerte igen tisz-teletreméltó nyeménnyekhez jutott efféle át-ültetések által.

Munkácsy Flóra nagyatyja Gaidler nevet viselt, s Németországban, az akkori Wolfen-bütteli hercegségből származott, osztrák ka-tona volt, s mint alezredes nyugalmaztatván, Magyarországon maradt s Munkács városá-ban telepedett meg. Még atyja is, ki már Mun-

kácsan született, s később az akkori vidéki színészet egyik jelesebb tagja lett, fölvett neve mellett, rendesen régi családnevét is használta, s így írta magát : Munkácsy Gaid-ler Pál. Anyja, Mészáros Anna, szintén so-káig volt a vidéki színpadok egyik szívesen látott tagja.

Színészek körében születvén és neveled-vén Flóra, a sokat ígérő, csinos gyermek már korán érezhetett hajlamot a színművé-

lénk szellemű fiatal leány azon kísértések-nek, hogy a szűkebb körű magyar művé-szetről megelégedezve, nagyobb világ piaczá-n keressen lelke vágyainak, ábrándjainak tért és hatáskört. A nevelőintézetben ugyanis, melyben Munkácsy Flóra nevedekett, szo-kásban volt, hogy a növendék-leányok oly-kor nemét színlelőadásokat rendezzenek, s ily alkalmakkor nem egyszer tünt fel a re-ményteljes és kedvező külsejű magyar nö-vendék, kit sokszor bécsi művés-tekintélyek is elharmoztak dícsé-reteikkel s édesgettek a német színpadokon számára viruló szép reményekkel, fényes jövővel. De — hogy röviden mondjuk el a dolgot, a csinos kis magyar leány zsebre rakta a sok szép dícséretet s ígéretet, és — haza jött azon boldogító hitben és reményben, hogy számára itt kedvesebb virá-gok fognak illatozni.

FELEKI-MUNKÁCSY FLÓRA.

A hit meg lön jutalmazva, Munkácsy Flóra nem csatlakozott meg várakozásaiban. 1855-ben lé-pett föl először a pesti nemzeti színházban, s vendégszerelésé-re oly osztatlan tetszést vívott ki, hogy azonnal szerződtek is, és azóta színházunk állandó, rendes tagja. De neki is meg kelle kiüz-den az akadályokkal és megvárni, míg a sor reá kerül. Eleinte csak kis szerepekben s igen csekély fizetéssel léphetett föl, egy egész évig 8 forintnyi félélti díj mel-lett. Az akkori lapok valamelyike hozta napfényre a színház havi költségeinek számadásából ama rendesen egymásután következett két furcsa rovatot: „Színház macs-kái 12 ft. — Munkácsy Flóra 8 ft.” Tehát az egerek és patkányok pusztítására rendelt macskákat tar-

tása havonként többre került akkor, mint azon művésznő, kit most büszkén emlegetünk.

Mindamellett az ifjú hölgy lelkében meg-volt az önértet és magasabbra törekvés s a hit, hogy előbb több győzelmet kell kivív-nia; a háttérbe szorítását csak szerkesztől szolgált neki arra, hogy magát kitaró szor-galommal képezze. Végre Szigligeti „Czi-